

Súd: Okresný súd Poprad
Spisová značka: 13C/22/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8723202802
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 04. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Kuruc
ECLI: ECLI:SK:OSPP:2024:8723202802.8

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Poprad, sudcom JUDr. Petrom Kurucom, v právnej veci žalobkyne A. B., nar. X.X.XXXX, bytom XXX XX C., D. XXXX/X, zast. JUDr. Jánom Foltánom, advokátom, SNP 708, 924 01 Galanta, IČO: 42154227, proti žalovanej E. F. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. H. XXXXX, XXX XX I. J., zast. JUDr. Martinou Dragašič, advokátkou, Šafárikovo námestie 2, 811 02 Bratislava - Staré Mesto, IČO: 42171016, v konaní o určenie, že nehnuteľnosti patria do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, takto

rozhodol:

I. Žalobu zamietť.

II. Žalovaná má nárok na náhradu trov konania voči žalobkyni v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Žalobkyňa žalobou zo dňa 30.5.2023 žiadala, aby súd určil, že byt nachádzajúci sa v k. ú. H. H., zapísaný na LV č. XXX, a to byt č. XX na prízemí bytového domu v G. H. XX, vchod č. X, súp. č. XXXXX, na parc. registra C č. 4518/2 o výmere 591 m² – zastavaná plocha a nádvoria a k nemu prislúchajúci spoluvlastnícky podiel o veľkosti 589/10000 na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu na príslušenstve a a spoluvlastnícky podiel k pozemku a garáž nachádzajúca sa v k. ú. H. H., zapísaná na LV č. XXXX so súp. č. XXX, postavená na parc. registra C č. 4505/51 o výmere 19 m² – zastavaná plocha a nádvoria, patria do bezpodielového spoluvlastníctva žalobkyne a E. B.. Žiadala priznať aj náhradu trov konania. Žalobkyňa uviedla, že rozsudkom Okresného súdu C. sp. zn. 17Pc/9/2019 zo dňa 8.10.2019 bolo jej manželstvo s E. B. rozvedené, v dôsledku čoho zaniklo aj ich bezpodielového spoluvlastníctvo manželov /ďalej len BSM/. Počas manželstva nadobudli okrem iného aj vyššie uvedené nehnuteľnosti, ktoré podľa žalobkyne patria do BSM. Tieto nehnuteľnosti však E. B. dňa 15.5.2019 predal svojej priateľke – žalovanej. Po zániku BSM nedošlo k jeho vysporiadaniu dohodou a dňa 28.11.2021 E. B. zomrel. V rámci dedičského konania bolo zistené, že uvedené nehnuteľnosti mali byť vo výlučnom vlastníctve neb. bývalého manžela, s čím žalobkyňa nesúhlasí. Na predbežnom prejednaní sporu žalobkyňa uviedla, že sa nedovolávala neplatnosti právneho úkonu, podľa žalobkyne je kúpna zmluva uzavretá medzi E. B. a žalovanou neplatným právnym úkonom, pretože predmetné nehnuteľnosti patrili do BSM a nebol daný súhlas žalobkyne k prevodu nehnuteľností. K vznesenej námietke premlčania žalovanou uviedla, že premlčacia lehota začala plynúť až odo dňa 24.2.2023, kedy sa dozvedela, že sporné nehnuteľnosti údajne nepatria do BSM, preto jej nárok nie je premlčaný. Spochybňovala tiež tvrdenia žalovanej, že E. B. mal kúpiť predmetné nehnuteľnosti na základe pôžičky, ktorú mu poskytol K. L., pretože o tejto údajnej pôžičke neexistuje žiadny dôkaz.

2. Žalovaná už v písomnom vyjadrení k žalobe žiadala žalobu zamietnuť, pretože žalobkyňa doposiaľ nenamietla prípadnú relatívnu neplatnosť právneho úkonu – kúpnej zmluvy z 15.5.2019. Podľa žalovanej možnosť žalobkyne domáhať sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu je už aj premlčaná a z opatrnosti vzniesla námietku premlčania. Žalovaná teda tvrdila, že premlčacia lehota začína plynúť odo dňa

uskutočnenia právneho úkonu, t. j. od 15.5.2019 a najneskôr k 30.7.2022, pretože k trojročnej premlčacej lehote je potrebné pripočítať na základe Zák. č. 62/2020 Z. z. 35 dní za obdobie od 27.3.2020 do 30.4.2020 a následne 41 dní od 19.1.2021 do 28.2.2021. Žalovaná poukázala aj na to, že od roku 2008 žila s E. B. v spoločnej domácnosti a spochybňovala tiež tvrdenia žalobkyne o tom, že nehnuteľnosti boli zakúpené z prostriedkov patriacich do BSM. Tvrdila, že E. B. predmetný byt zakúpil z pôžičky, ktorá mu bola poskytnutá K. L., a ktorej zostatok vo výške 150.000,-- eur doposiaľ nebol uhradený. Spochybnila tiež tvrdenia žalobkyne o tom, kedy sa dozvedela o predmetnej kúpnej zmluve, pričom poukázala na mimosúdne rokovania, ktoré prebehli medzi žalobkyňou a E. B., pričom už aj v mailovom podaní zo dňa 19.12.2019 sa spomína, že v rámci dohody o vysporiadaní BSM bude žalobkyňa súhlasiť s tým, že došlo k predaju bytu a garáže, čo bolo zahrnuté aj do návrhu dohody.

3. Z vyjadrení strán sporu a z predložených listinných dôkazov, najmä z obsahu rozsudku Okresného súdu C. č. k. 17Pc/9/2019-95 zo dňa 8.10.2019, zápisnice o pojednávaní vo veci sp. zn. 13D/84/2021, výpisu z LV č. XXX, výpisu z LV č. XXXX, návrhu dohody o vysporiadaní BSM, mailovej komunikácie medzi právnymi zástupcami, rozhodnutia Okresného úradu M., katastrálny odbor, č. vkladu V 1395/2019, kúpnej zmluvy zo dňa 4.4.2019, návrhu na vklad vlastníckeho práva zo dňa 4.4.2019, dodatku č. 1 ku kúpnej zmluve, súd zistil nasledovný skutkový stav:

4. Rozsudkom Okresného súdu C. č. k. 17Pc/9/2019-95 zo dňa 8.10.2019 bolo rozvedené manželstvo žalobkyne a E. B., rozsudok nadobudol právoplatnosť dňom 21.10.2019 a týmto dňom došlo aj k zániku bezpodielového spoluvlastníctva žalobkyne a E. B. (nie ako uvádza žalobkyňa, že k zániku došlo dňom 8.10.2019). Po zániku BSM medzi žalobkyňou a E. B. prebiehali rokovania o vysporiadanie BSM, avšak k uzavretiu dohody o vysporiadaní BSM ku dňu úmrtia E. B., t. j. ku dňu 28.11.2021, nedošlo. Dedičské konanie prebieha na Okresnom súde M. pod sp. zn. 13D/84/2021. Žalobkyňa je účastníčkou dedičského konania v časti týkajúcej sa vysporiadania BSM manželov.

5. Z výpisu z LV č. XXX vyplýva, že žalovaná je výlučnou vlastníčkou bytu č. XX na prízemí bytového domu v G. H. B. XX, č. súp. XXXXX, postaveného na pozemku registra c parc. č. 4518/2 so spoluvlastníckym podielom na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu na príslušenstve a pozemku o veľkosti 589/10000 nachádzajúceho sa v k. ú. H. H.. Z výpisu z LV č. XXXX vyplýva, že žalobkyňa je výlučnou vlastníčkou garáže č. súp. XXX a pozemku registra C parc. č. 4505/51 o výmere 19 m² – zastavaná plocha a nádvorie, na ktorom je garáž postavená, nachádzajúcej sa v k. ú. H. H.. Uvedené nehnuteľnosti previedol E. B. na žalovanú na základe kúpnej zmluvy zo dňa 4.4.2019. Účastníci zmluvného vzťahu podali návrh na vklad vlastníckeho práva dňa 4.4.2019 a Okresný úrad M., odbor katastrálny, povolil vklad vlastníckeho práva dňa 15.5.2019 pod č. V 1395/2019.

6. Žalobkyňa tvrdila, že o prevode vlastníckeho práva sa dozvedela až na pojednávaní u súdneho komisára dňa 24.2.2023, čo ale žalovaná spochybňovala a poukazovala na mailovú komunikáciu medzi právnymi zástupcami žalobkyne a neb. E. B. v rámci rokovaní o vysporiadanie BSM, keď už v mailovom podaní zo dňa 19.12.2020 je zrejmé, že žalobkyňa vedela o prevode nehnuteľností a aj v rámci návrhov na dohodu o vysporiadaní BSM sa uvádzalo, že žalobkyňa v rámci dohody bude súhlasiť s predajom týchto nehnuteľností na žalovanú.

7. Podľa § 143 Zák. č. 40/1964 Zb. - Občianskeho zákonníka v platnom znení V bezpodielovom spoluvlastníctve manželov je všetko, čo môže byť predmetom vlastníctva a čo nadobudol niektorý z manželov za trvania manželstva, s výnimkou vecí získaných dedičstvom alebo darom, ako aj vecí, ktoré podľa svojej povahy slúžia osobnej potrebe alebo výkonu povolania len jedného z manželov, a vecí vydaných v rámci predpisov o reštitúcii majetku jednému z manželov, ktorý mal vydanú vec vo vlastníctve pred uzavretím manželstva alebo ktorému bola vec vydaná ako právnenému nástupcovi pôvodného vlastníka.

8. Podľa § 148 ods. 1 cit. zákona zánikom manželstva zanikne i bezpodielové spoluvlastníctvo manželov.

9. Podľa § 145 ods. 1 cit. zákona bežné veci týkajúce sa spoločných vecí môže vybavovať každý z manželov. V ostatných veciach je potrebný súhlas oboch manželov; inak je právny úkon neplatný.

10. Podľa § 40a cit. zákona Ak ide o dôvod neplatnosti právneho úkonu podľa ustanovení § 49a, 140, § 145 ods. 1, § 479, § 589 a § 701 ods. 1, považuje sa právny úkon za platný, pokiaľ sa ten, kto je takým úkonom dotknutý, neplatnosti právneho úkonu nedovolá. Neplatnosti sa nemôže dovolávať ten, kto ju sám spôsobil. To isté platí, ak právny úkon nebol urobený vo forme, ktorú vyžaduje dohoda účastníkov (§ 40). Ak je právny úkon v rozpore so všeobecne záväzným právnym predpisom o cenách, je neplatný iba v rozsahu, v ktorom odporuje tomuto predpisu, ak sa ten, kto je takým úkonom dotknutý, neplatnosti dovolá.

11. V prejednávanej veci sa žalobkyňa domáha určenia, že vyššie uvedené nehnuteľnosti patria do bezpodielového spoluvlastníctva žalobkyne a neb. E. B.. Žalobkyňa svoj nárok odôvodňuje poukazom na ust. § 143 Obč. zákonníka, v zmysle ktorého v BSM je všetko, čo môže byť predmetom vlastníctva a čo nadobudol niektorý z manželov za trvania manželstva s výnimkou vecí získaných dedičstvom alebo darom, vecí slúžiacich k osobnej potrebe alebo povolaniu jedného z manželov, prípadne vecí vydaných v rámci reštitúcií majetku. Na predbežnom prejedaní sporu potom žalobkyňa spresnila, že kúpnu zmluvu uzavretú medzi E. B. a žalovanou považuje za neplatný právny úkon, pretože na predaj nehnuteľností nedala súhlas. Medzi stranami táto okolnosť ani nebola sporná a žalovaná v rámci obrany argumentovala tým, že predmetné nehnuteľnosti nepatria do BSM, pretože E. B. ich zakúpil z pôžičky, ktorá mu bola poskytnutá a žalovaná sa nikdy nedovolala relatívnej neplatnosti právneho úkonu, pričom v zmysle § 40a Obč. zákonníka sa takýto úkon považuje za platný až do okamihu, kým sa osoba dotknutá právnym úkonom nedovolá jeho neplatnosti.

12. Žaloba, ktorú podala žalobkyňa, je určovacou žalobou v zmysle § 137 písm. c/ Zák. č. 160/2015 Z. z. – Civilného sporového poriadku v platnom znení /ďalej len CSP/, preto nevyhnutnou podmienkou na úspešné uplatnenie žalovaného nároku je preukázanie naliehavého právneho záujmu. V zmysle ustálenej súdnej praxe naliehavý právny záujem je daný vždy, ak rozhodnutie o určení má vplyv na právne postavenie žalobcu, alebo jeho právne postavenie by sa bez rozhodnutia o požadovanom určení stalo neistým. Keďže žalovaná je zapísaná v katastri nehnuteľností ako výlučná vlastníčka predmetných nehnuteľností, žalobkyňa nemá možnosť dosiahnuť zmenu tohto stavu inak ako podaním určovacej žaloby, preto podľa názoru súdu naliehavý právny záujem na požadovanom určení je daný.

13. Z vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že sporné nehnuteľnosti neb. E. B. previedol na žalovanú kúpnu zmluvou zo dňa 4.4.2019. Vklad vlastníckeho práva bol povolený rozhodnutím Okresného úradu M., katastrálny odbor, pod č. V 1395/2019 zo dňa 15.5.2019. Medzi stranami nebolo sporné, že E. B. nadobudol predmetné nehnuteľnosti kúpnu zmluvou za trvania manželstva, čo v zmysle § 143 Obč. zákonníka nasvedčuje tomu, že by malo ísť o veci patriace do bezpodielového spoluvlastníctva žalobkyne a E. B.. E. B. však kúpnu zmluvou vyššie uvedenou previedol predmetné nehnuteľnosti na žalovanú. Nepochybne prevod nehnuteľností patriacich do BSM nemožno považovať za bežnú vec, ktorú v zmysle § 145 ods. 1 veta prvá Obč. zákonníka môže vybavovať každý z manželov, ale na prevod nehnuteľností sa vyžaduje aj súhlas druhého manžela. Absencia súhlasu druhého manžela nespôsobuje absolútnu neplatnosť právneho úkonu, ale v zmysle § 40a Obč. zákonníka ide o relatívne neplatný právny úkon, ktorý sa považuje za platný, pokiaľ sa ten kto je takým úkonom dotknutý, neplatnosti právneho úkonu nedovolá.

14. Dovolanie sa neplatnosti právneho úkonu je jednostranný hmotnoprávny úkon adresovaný účastníkom právneho úkonu a možno ho urobiť rôznou formou, či už oznámením, námietkou, alebo aj priamo v civilnom sporovom konaní, a to buď v žalobe, prípadne vzájomnej žalobe. Z obsahu dovolania sa právneho úkonu musí jednoznačne vyplývať prejav vôle, ktorý jednoznačne vyjadruje skutočnosť, že ide o uplatnenie relatívnej neplatnosti a tiež musí obsahovať aj konkrétnu vadu právneho úkonu, ktorá má v danej veci relatívnu neplatnosť za následok. Ak sa relatívna neplatnosť právneho úkonu týka dvojstranných, alebo viacstranných právnych úkonov, musí sa dotknutý účastník úkonu dovolávať neplatnosti voči všetkým ostatným účastníkom. Právne účinky dovolania sa neplatnosti právneho úkonu nastávajú ex tunc, teda okamihom, keď dôjde účastníkom právneho úkonu dovolanie vo forme oznámenia neplatného právneho úkonu adresovaného buď druhému účastníkovi právneho úkonu, resp. ostatným účastníkom relatívne neplatného právneho úkonu, alebo ak sa dovoláva neplatnosti tretia osoba všetkým účastníkom právneho úkonu.

15. Z ust. § 40a Obč. zákonníka jednoznačne vyplýva, že ak ide o dôvod neplatnosti právneho úkonu podľa ust. § 145 ods. 1 Obč. zákonníka považuje sa právny úkon za platný, pokiaľ sa ten, kto je

takým úkonom dotknutý, neplatnosti právneho úkonu nedovolá. Z vyjadrení žalobkyne jednoznačne vyplynulo, že aj keď považuje právny úkon za neplatný z dôvodu chýbajúceho súhlasu z jej strany na uzavretí predmetnej kúpnej zmluvy, relatívnej neplatnosti právneho úkonu sa doposiaľ nedovolala. V danom prípade teda absentuje základný predpoklad pre to, aby súd v rámci posúdenia predbežnej otázky mohol vyhodnotiť predmetný právny úkon ako neplatný. Ako už súd uviedol vyššie, dovolanie sa neplatnosti právneho úkonu môže byť urobené rôznou formou, a to aj formou žaloby. Ak by aj súd mal za to, že za dovolanie sa relatívnej neplatnosti možno považovať aj žalobu podanú žalobkyňou (i keď v prejednávanej veci je potrebné uviesť, že v žalobe absentuje akákoľvek zmienka o dovolaní sa relatívnej neplatnosti sporného právneho úkonu) úspešnému uplatneniu nároku žalobkyne by bránila žalovanou vznesená námietka premlčania.

16. Právo dovolať sa neplatnosti podlieha premlčaniu a v zmysle § 101 Obč. zákonníka premlčacia doba je trojročná. Na premlčanie tohto práva sa teda vzťahuje všeobecná premlčacia doba, ktorá plynie odo dňa kedy mohlo byť právo vykonané po prvý raz a táto lehota začína plynúť objektívne. Týmto dňom je zásadne deň kedy bolo možné právo vykonať, teda kedy je žalovateľné. Je to časový okamih kedy sa subjektívne právo transformuje do nároku oprávneného dovolať sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu. Najvyšší súd SR vo svojej rozhodovacej praxi (napr. rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3CdO/187/2006) dospel k záveru, že pri relatívnej neplatnosti kúpnej zmluvy nárok uplatniť relatívnu neplatnosť bolo možné nasledujúci deň po uzavretí predmetnej kúpnej zmluvy, kedy došlo k porušeniu práva navrhovateľky (§ 145 OZ). Márne uplynutie trojročnej premlčacej doby má za následok, že sa nemožno s úspechom dovolať relatívne neplatnosti právneho úkonu. Právny úkon naďalej trpí vadou, aj keď sa naň treba pozeráť ako na platný právny úkon so všetkými následkami. V prejednávanej veci by uplynula trojročná premlčacia lehota ku dňu 4.4.2022 a po zohľadnení období kedy v zmysle § 1 písm. a/ a § 8 písm. a/ Zák. č. 62/2020 Z. z. (t. j. v období od 27.3.2020 do 30.4.2020 a od 19.1.2021 do 28.2.2021) a po zohľadnení období kedy bolo pozastavené plynutie premlčacej lehoty, celkovo v rozsahu 76 dní, premlčacia lehota uplynula ku dňu 29.6.2022.

17. S poukazom na vyššie uvedené súd žalobu zamietol, keďže zo strany žalobkyne nedošlo k platnému dovolaniu sa relatívnej neplatnosti kúpnej zmluvy zo dňa 4.4.2019 a táto zmluva sa naďalej považuje za platný právny úkon. Z uvedeného dôvodu teda nie je možné konštatovať, že by predmetné nehnuteľnosti naďalej patrili do bezpodielového spoluvlastníctva žalobkyne a neb. E. B. a za splnenia ďalších podmienok by bolo možné uvažovať iba o tom, či do BSM patrí kúpna cena získaná za predmetné nehnuteľnosti.

18. O trovách konania rozhodol súd v zmysle § 255 ods. 1 CSP tak, že priznal náhradu trov konania žalovanej, ktorá bola v celom rozsahu v spore úspešná, pričom súd nevzhladol dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré by umožňovali aplikáciu ust. § 257 CSP. O výške náhrady trov konania rozhodne súd samostatným uznesením postupom podľa § 262 ods. 2 CSP.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom Okresného súdu Poprad na Krajský súd v Prešove.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo

h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu vyššie uvedenú, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak povinnosť uvedená vo výrokovej časti tohto rozsudku nebude plnená dobrovoľne, môže oprávnený podať návrh na výkon exekúcie podľa osobitného zákona (Exekučný poriadok).